

omnes furiose salire et saltare cœperunt, non obstante, quod alii flexis coram S. Episcopo genibus in terram provoluti eum supplices rogarint, ut pro infelici illa hominum obsessorum multitudine suas apud Deum preces et orationes interponeret; quibus ipse respondit, admiranda potius et laudanda ab ipsis esse iusta Dei iudicia, qui in reos justis beneque promeritis suppliciis ad aliorum exemplum et correctionem animadvertet: Ad tempus illi traditi sunt dæmonibus, quos amant; sentiant magistros suos, quos colunt. Unde hi obsessi per annum integrum choreas et tripudia sua continuerunt, in cuius fine, recurrente die, quo saltare cœperant, eosdem aquæ benedictæ aspersione absolvi, et a tripudiis abire jussit. SURUS, 11 Decemb.

MISCELLANEA.

Mahometanus quidam, legatus ad Christianos missus, cum quesitum ex eo fuisset, quid apud eos notatum dignum vidisset? respondit, nihil sibi mirabilis visum, quam quod certo tempore per integrum triduum (bacchanalia intelligebat) omnes propemodum insanirent, et quarto die, modica quantitate cineris capiti imposita ad se redirent. BUSQUEK *in sua relat.*

Quod olim Seneca suis dixit, hoc Christianis non male accommodatur: His, inquit, maxime diebus animo imperandum est, ut tunc voluptatibus solus abstineat, cum in illas omnis turba procubuit. Certissimum argumentum fortitudinis suæ capit, si ad blanda, et ad luxuriam trahentia nec it, nec abducitur. Hoc multo fortius est, ebrio ac vomitante populo sicum ac sobrium esse: eadem, sed non eodem modo facere. Licet enim sine luxuria agere festum diem. SENEGA ep. XVIII.

Nec minus huic tempori quadrant illa S. Chrysologi verba: Erras, homo, non sunt hæc ludæa, sed crimina. Quis de impietate ludit? De sacrilegio quis joculari? Piaculum quis diei risum? Satis se decipit, qui sic sentit. Qui joculari voluerit cum diabolo, non potest gaudere cum Christo. Nemo cum diabolo joculari impune. S. CHRYSOL. f. 155.

Olim, inquit Bellarminus, hoc festum simplex erat, quia homines simpliciter sine larvis ac choreis moderate et christiane lætabantur; post brevi evasit semiduplex, et sic tandem crevit, ut etiam duplex primæ clas-

sis evaserit, et cum octava celebretur. BEL-LARM. c. XX Dom.

Olim Polyphemo Ulysses titione ardente unum, quem in fronte habebat, oculum extinxit; nunc Bacchus thyrsio suo rationis lumen hominibus admittit tempore bacchanaliorum. VIRG. l. III *Aeneid.*

Sapienter Seneca: Magna pars sanitatis est, inquit, hortatores insanie reliquisse. Hoc ut esse verum scias, aspice, quanto aliter unusquisque sibi, aliter populo vivat. Nemo oculis suis lautus est, ne paucorum quidem, et familiarium, sed apparatus vitiatorum suorum pro modo turbæ spectantis expandit. Itaque irritamentum est omnium, in quæ insanimus, admirator et conscius. SENEGA ep. XCIV.

S. Catharina Senensis, quia feriis his antecederalibus se in conclave abdiderat, apparuit ei Christus, cum Matre et Angelis, dixitque: Quia tu sprevisi vanitates mundi, amplexa crucem et penitentiam, quærens summum et æternum bonum his diebus, dum mundani vacant gula et luxuria, ideo ego te desponsabo mihi. Annuloque digito inserto, illam adoptavit in sponsam. *Vit.* 30 April.

AUCTORES.

Nicolaus Lancizius, Opusc. XI, c. XXI.
Matthias Faber, conc. vi, v et vi in Domin. Quinquag.
Henricus Engelgrav. *in Parth.* Dominica, et Fer. II ac in Quinquag. Item p. 2. *Lucis Evang.* Domin. Quinquag.
Thomas Sapletonus, tex. I in Quinquag.

BAPTISMUS.

QUOD ESSENTIAM

DEFINITIO. — Est remedium, quo homines a peccato originali ac actuali liberantur, et felicitatis æternæ seu gloriæ hæredes efficiuntur. Quæ definitio omni Baptismo, ut examinantem patebit, convenit.

DISVISO. — Dividitur in Baptismum « fluminis, fluminis et sanguinis. » Baptismus fluminis est novæ legis primum et maxime necessarium Sacramentum, in ablutione

corporis exteriori, et legitima verborum pronuntiatione, juxta Christi institutum, consistens: uti P. Petrus Canisius definit. Baptismus fluminis est votum, seu desiderium efflicax Baptismi fluminis suscipiendi, cum perfecta contritione conjunctum. De quo S. Ambrosius in oratione de obitu Valentiniani junioris sic loquitur: Audio vos dolere, quod non acceperit Baptismatis Sacramentum; atqui hoc etiam in votis habuit. An non ergo habuit gratiam, quam desideravit? Imo habuit, quia poposeit. Baptismus sanguinis est Martyrium, seu effusio sanguinis pro Christo suscepta; de quo S. Clemens sic loquitur: Qui Martyrio habitus est dignus, is lætiam in Domino percipiat, quod tantam coronam adeptus sit, et quod propter confessionem ex hac vita exeat. Et si Catechumenus sit, accedat ad Deum latus; cruciatu enim, quo propter Deum afficitur, erit ei verior Baptismus; quia is quidem experientia ipsa mortuus commoritur Christo, reliqui vero mystica representatione. S. CLEM. I. V. *Apost. Const.* c. VII.

Unde et S. Cyprianus: Numquid, ait, potest vis Baptismi major aut potior esse, quam confessio? Quam passio? Ut quis coram hominibus Christum confiteatur, et suo sanguine baptizetur? S. CYPR. ep. VII.

Ceremoniæ antecedentes Baptismum.

Prima est *Patrini, seu Susceptoris Assistentia*; qui ideo adhibetur, ut partim fidejussoris, partim pedagogi (unde S. Augustinus fidei Doctorem appellat), partim patris spiritualis munere fungatur. Unde S. Augustinus sic tales patrilos alloquitur: Vos ante omnia, tam mulieres, quam viros, qui filios in baptismo suscepistis moneo, ut cognoscatis vos fidejussores apud Deum existisse pro illis, quos visi estis de sacro fonte suscipere, ideoque semper eos admonete, ut castitatem custodiant, justitiam diligant, charitatem teneant. Ante omnia symbolum et orationem Dominicam vos ipsi tenete, et illis, quos suscepistis de sacro fonte, ostendite. S. AUG. in serm. *post. Pasch.*

Secunda est *Nominis impositio*; qua significatur, baptizatum Deo nomen dare, et catalogo militiæ ejus adscribi debere.

Tertia est *Insufflatio in faciem baptizandi*; tum ut significetur, Satanam cum contemptu ab illo ejici; tum ut indicetur, quod per Baptismum Spiritus Sanctus, velut spiracu-

lum vitæ, illi insuffletur et novus homo regeneretur.

Quarta est *Formatio crucis in fronte et pectore*; ut non erubescat nomen Christi crucifixi, sed potius amet, et intrepide confiteatur.

Quinta est *Benedictio et impositio salis*; ut quemadmodum Origenes loquitur, baptizandus per salem typicum conditus, iniquitatis fœtore careat; vel ut promissionis suæ memoria se a corruptione peccati preseruet; vel ut veram Sapientiam Divinam accipiens, discretionem in omnibus utatur. ORIGEN. hom. VI, in *Ezech.*

Sexta est *Salvæ ad nares et aures oppositio*; ut vocem Dei audire, et bonum odorem pietatis æternæ gustare incipiat.

Ceremoniæ comitantes Baptismum.

Septima est *Remotio Satanae*; de qua S. Ambrosius: Ingressus es regenerationis sacrarium, repete, quid interrogatus sis, recognosce, quid responderis. Remotissis diabolo et operibus ejus, mundo, luxurie, et voluptatibus ejus; tenetur vox tua non in tumulo mortuorum, sed in libro viventium. Præsentibus Angelis locutus es; non est fallere, non negare. S. AMBR. lib. I, de *initiantis* c. II.

Octava est *Unctio baptizandi*; de qua Ivo Carnotensis: Accepistis, inquit, et oleum sanctum in pectore, ut vigeret in corde vestro sapientia. Accepistis et in humero vestro, ut in exercitio bonorum operum indeficiens servertur patientia; neque aliquando noverit sinistra vestra, quid faciat dextra vestra. Quia vero in humeris vigor constat portandi oneris, hujus partis unctio Christi Athletæ dedicati estis, ut sciatis, vos ad certamen esse vocatos. IVO CARNOT.

Nona est *Trina immersio vel perfusio*; cuius rationem reddens S. Gregorius ait: Nos autem, quod tertio mergimus, triduanæ sepulture Sacramenta significamus, et dum tertio infans ab aquis educitur, resurrectio triduanæ temporis exprimitur.

Ceremoniæ subsequentes Baptismum.

Decima est *Unctio verticis Chrysmate peracta*; qua significatur, baptizatum tunc vere esse Christianum, id est, Chrysmate unctum, et unctionem invisibilem Spiritus Sancti, per

quam regalis Sacerdotii Christi particeps factus est, accepisse.

Undecima est, *Vestis albæ oblatio*; tum ut lætitia interna significetur, tum ut meminerit baptizatus, se nunc esse candidatum regni cœlestis, tamque puram deinceps retinere animam debere, quam pura hæc vestis est, et quam purus ipse de fonte exiti. Hinc S. Ambrosius: Accepisti, inquit, vestimenta candida, ut essent indicium, quod exueris involuera peccatorum, et indueris innocentia casta velamina. S. AMBR. I. supra *Catech.*

Duodecima est *Cerei ardentis in manu traditio*; ut doceatur baptizatus, se Fidem, Spem et Charitatem non corde dumtaxat, sed etiam opere profiteri et exercere debere. Hinc S. Gregorius Nazianz. ait: Lampades, quas accendes, illius luminis gestacionum figuram gerunt, cum qua splendide et virgines animæ splendidis fidei lampadibus Christo sponso obviam prodibimus.

EX S. SCRIPTURA.

QUALITAS. — In illa die erit fons patens domui David, et habitatoribus Jerusalem, in ablutione peccatoris et mensruatæ. ZACH. XIII, 1.

Euntes ergo, docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. MATTH. ult. 19.

Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus, consepulti enim sumus cum illo per baptismum inmortem. ROM. VI, 31.

Unus Deus, una Fides, unum Baptisma, Deus pater omnium. EPH. IV, 4.

In die illa exibunt aquæ vivæ de Jerusalem; medium earum ad mare orientale, et medium earum ad mare novissimum; in æstate et hyeme erunt. ZACH. XIV, 8.

Haurietis aquas de fontibus Salvatoris. ISAI. XII, 3.

Candidiores Nazaræi ejus nive, nitidiores lacte, rubicundiores ebore antiquo, saphiro pulchriores. THESS. IV, 7.

NECESSITAS. — Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu, non potest introire in regnum Dei. JOAN. III, 5.

Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit; qui vero non crediderit, condemnabitur. MARC. XVI, 16.

UTILITAS. — Sanabuntur aquæ. Et omnis anima vivens, quæ serpit, quocumque venerit torrens, vivet. EZECH. XLVII, 9.

Effundam super vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, et ab universis idolis vestris mundabo vos. Et dabo vobis cor novum, et Spiritum novum ponam in medio vestri. IB. XXXVI, 25.

Fons de domo Domini egredietur, et irrigabit torrentem spinarum. JOEL. III, 18.

Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum, et accipietis donum Spiritus Sancti. ACT. II, 38.

Non ex operibus justitiæ, quæ fecimus nos, sed secundum misericordiam suam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis, et renovationis Spiritus Sancti. AN. TR. III, 5.

DIGNITAS. — Videte, qualem charitatem dedit nobis Pater, ut Filii Dei nominemur, et simus per baptismum, juxta illud S. Joannis: Quotquot receperunt eum, dedit eis potestatem Filios Dei fieri. I. JOAN. I, 11.

EX SS. PATRIBUS.

QUALITAS. — Baptismus est, per quem primitias Spiritus accipimus, et principium alterius vite, ut sit nobis regeneratio, et sigillum, et custodia, et illuminatio. S. DAMASC. IV, *Sent.*

Detrahe verbum ab aqua, quod erit nisi aqua? Accedit verbum ad elementum, fit Sacramentum. Unde ista tanta virtus aque, ut corpus tangat, et cor abluat, nisi faciente verbo? Non quia dicitur, sed quia creditur; nam et in ipso verbo aliud est sonus transiens, aliud est virtus manens. S. AUG. hom. LXXX.

Verum Baptismus constat non tam ablutione corporis, quam fide cordis, sicut Apostolica doctrina tradidit dicens: Fide mundans corda eorum. Et alibi: Salvos facit Baptisma, non carnis depositio sordium, sed conscientia bona interrogatio in Deum. Idem, in lib. *Sent.*

Unum novimus Baptisma saluterum, quandoquidem una est pro mundo mors, et una ex mortuis resurrectio, quarum figura est Baptisma. S. BASIL. I. de *S. Spir.* c. XV.

Baptismi aqua per Spiritum efficeat est. AUGUST. *Confess.* c. CXIV.

Baptismus signaculum fidei. Idem, hom. X.

Baptisma tale est, qualis est per cuius potentiam datur, non qualis ille per quem datur. Idem, in *Math.*

Baptismus non corporis est lavatio sed animæ. Idem, in *Evang. Joan.*

Baptismus extra Ecclesiam esse potest, sed non prodesse. Idem, in *Epist. ad Hebr.* hom. XIX.

NECESSITAS. — Si baptizata est caro Christi, quæ sine peccato erat, propter exemplum imitationis, quanto magis baptizanda est caro mortis, propter evitandum judicium damnationis? Id. Ep. I.

Confugite ad aquas istas; solæ enim sunt, quæ possint vim futuri ignis extinguere. Ad quas, qui moratur accedere, constat, in eo adhuc infidelitatis idolum permanere, et ab ipso prohiberi ad aquas properare, quæ salutem conferunt. Sive enim justus, sive sit injustus, Baptismus ei per omnia necessarius est; justo quidem, ut adimpleatur in eo perfectio, et regeneretur Deo; injusto vero, ut peccatorum, quæ gessit, remissio concedatur. S. AUG. I. de *Bap.*

Baptismus est captivorum, et alieni æris remissio, peccati mors, animæ regeneratio, amictus splendens, character indeprehensibilis, cœli iter, regni cœlestis conciliatio, adoptionis gratia. Idem, ibid.

UTILITAS. — Per aquam baptismi transitus est de terrenis ad cœlestia. Ideo Pascha transitus dicitur: hic transitus est de peccato ad vitam, de culpa ad gratiam, de inquinamento ad sanctificationem. Qui per hanc aquam transit, non moritur, sed exurgit. S. AMBR. I. de *Sacramen.*

Ece libertatis serenitate fruuntur, qui tenebantur paulo ante captivi; et cives Ecclesiæ sunt, qui fuerunt in peregrinationis errore; et in justitiæ sorte versantur, qui fuerunt in peccati confusione. Non enim sunt tantum liberi, sed et sancti; non tantum sancti, sed et justus; non solum justus, sed et filii; nec solum filii, sed et hæredes; nec tantum hæredes, sed et fratres Christi; nec tantum fratres Christi, sed et cohæredes; non solum cohæredes, sed et membra; non membra tantum, sed et templum; nec tantum templum, sed et organum Spiritus. Vides, quot sunt Baptismatis largitates? Sed multis videtur cœlestem gratiam tantum in peccatorum remissione consistere, nos autem honores computavimus decem. S. CHRYSOST. homil. ad *Neoph.*

In Baptismo Rex, Sacerdos et Propheta afficimur. S. AUG. in *Epist. ad Corinth.* hom. III.

Per Baptismum incipimus esse oves Christi. Idem, de *Peccat. merit. et remiss.*

DIGNITAS. — Agnosce, o Christiane, dignitatem tuam, et divinæ consors factus nature,

TOMUS I.

noli in veterem villitatem degeneri conversatione redire. Memento ejus capitis, et ejus corporis sis membrum. Reminiscere, quia erutus de potestate tenebrarum, translatus es in Dei lumen et regnum.

EXEMPLA.

QUALITAS. — Christus, teste S. Ambrosio, baptizatus est, non mundari volens, sed mundare aquas, ut ablutæ per carnem Christi, quæ peccatum non cognovit, Baptismatis vim haberent. S. AMBR. I. II, in *Luc.* c. ult.

Cum Philippus Eunuchum catechizasset, simulque ad aquam in via pervenissent: Ecce, inquit Eunuchus, aqua; quis me prohibet baptizari? Et descendit uterque in aquam, et baptizavit Philippus Eunuchum. ACT. VIII, 36.

Cum Processus et Martinianus, milites custodientes S. Petrum in carcere Mamertino, viderent ejus cœlestem vitam et doctrinam, ad Christum conversi sunt. At cum aqua deesset, Petrus signo crucis in rupe expresso fontem eluxit, qui adhuc hodie post annos plus mille quingentos fuit. BARON. ad *ann. Dom.* 68.

Cedullæ, Rex Britonum, Romam proficiscens, desiderabat baptizari, et post baptismum mundus ad cœlos ascendere, quod utrumque obtinuit; nam Sabbato Paschæ baptizatus mox languore corripitur, et paulo post carne solutus ad cœlum abiit. V. BEDA, I. V, c. VII.

In Lusitania, apud Osem campum baptisterium, quod ante vacuum erat, toties et tandiu aqua referunt inventum est, quamdiu baptizandi aderant; his deficientibus et ipsa disparuit. S. GREG. TUR. I. I, de *Glor. Mart.* c. XXIV et XXV.

Sed et in Lycia provincia in pago Cedebatris baptisterium erat, quod a seipso aqua implebatur in die Paschæ, et durabat usque ad diem Pentecostes, tunc vero evanescebat. SORRON. in *Prat. Spir.* c. XXV.

Anno Christi Domini 68, evenit, ut Sanctus Petrus Apostolus in carcerem Mamertinum mitteretur, uti asserverit est a militibus Processo et Martiniano, qui multas ob causas S. Petri monitu nomen Christo dederunt, cumque non esset eo in loco ad illos baptizandos aquæ copia, mirabiliter e saxo fons erupit, e cuius aqua baptismus est administratus. BARON. *Ann. Ecc.* tom. I, ad *Annum Dom.* 68.

Tempore Anastasii Imperatoris, et Symmachi Papæ, sub annum Christi Domini 506, Deuterius Arianorum Constantinopoli Episcopus, cum Barbatem quemdam sic dictum baptizaret, reprobata et corrupta Dominica traditione, ausus est inter baptizandum dicere: Baptizetur Barbas, in nomine Patris per Filium in Spiritu Sancto. Quo dicto aqua ex Colymbetra evanuit, Barbas vero arrepta fuga exivit, et miraculum hoc cunctis significavit. BARON. l. VI, anno 506, 14.

UTILITAS. — Mellitus monachus in extremis constitutus, dixit, apparuisse sibi juvenem litteras deferentem, et dicentem: Aperi, et lege. Illis vero apertis vidisse omnes, qui ab Episcopo baptizati fuerant, aureis litteris scriptos. Quapropter certum tenuit omnes brevi morituros, quod et factum est. S. GREG. l. IV *Dial.* c. XXVI.

Cum S. Cæcilia sponsum suum Valerianum ad Urbanum Pontificem mitteret baptizandum, et ipsa ei assistere non posset, Angelus sub juvenis fulgidissimi specie adstitit, qui ei libellum aureis litteris scriptum obtulit, in quo hæc verba legebantur: Unus Deus, una fides, unum baptisma. Quo viso adeo recreatus est Valerius, ut infracto animo martyrium sustinuerit. SERIUS, 21 Nov.

Cum Rex Tartarorum Cassianus desponsatam sibi Regis Armeniæ filiam morti adjudicasset, eo quod filio perquam deformi genito suspicionem adulterii creasset, Regina petiit, filium baptizare liceret, quo facto tam venustus apparuit filius, ut Rex ipse tanto miraculo commotus fidem Catholicam susceperit. D. ANTON. p. II *Hist.* tit. XX, c. IX, § 9.

S. Maria de Ogniaço vidit a puero, qui exorcismo et aliis precibus ad Baptismum parabat, fugientem demonem, ac deinde cum primum sacris undis tinctus esset, Spiritum Sanctum visibili specie in pueri animam, in innumera beatarum mentium corona subingredientem. *Pedag. Christ.* p. I, c. 1, § 1.

Constantinus Imperator lepra infectus cum suavis sacerdotum gentilium 3000 infantium adducti, eosque, ut illorum sanguine lavare se posset, occidi jussisset, sequenti nocte a SS. Petro et Paulo apparentibus, et collaudantibus, quod matrum precibus motus a cæde abstinisset, jussus est, S. Silvestrum in monte Soracte latitantem accersere, quo instructus in fide baptizatus, et curatus est. BARON. ann. 324.

S. Catharinæ, antequam baptizata fuit, B. Virgo cum Filio apparuit, cui cum Catharinam illa commendaret, avertit ille faciem suam dicens, nimiam esse deformitatem. Intelligens ergo Catharina hoc ob defectum Baptismi dici, festinavit illum accipere, et paulo post ipse Christus iterum ei apparet, annulo eandem sibi desponsavit. RIBAD. 15 Nov.

In Ciazzurana Insula gentili adolescenti octodecim annorum se crebro visendum offerebat canis ingens, horribilis, rufus, qui eum alloquebatur, et per montes in loca abditissima deducebat, detinens eum ibi biduo, vel triduo, atque impellens, ut se manibus sublatis adoraret, aliaque scriptione indigna faceret. Videns itaque adolescens, se tantas molestias a capitali humani generis hoste perpeti, tantem perfrugium habuit ad Ecclesiam, doctrinam Christianam audivit, et dicit, baptismi Sacramento Christo devinctus, ac de cætero nonquam a tartaro illo cane divexatus. Lrr. *lap. Lud. Fros.* 1596.

Cum aliquando in Anglia tribus annis pluvia non cecidisset, ideoque plurimi fame perierant, ipsa, qua a Wilfrido Episcopo baptizati sunt die pluvia cecidit, totaque terra cum incolis reformuit. VEN. BEDA. l. IV, *Hist. Angl.* c. XII.

Prope Delphos Hollandiæ cum pueri quidam baptizati caeremonias ex contemptu admittente nolent, gravi infirmitate tandem correpti, donec parentum precibus permotus Sacerdos eas adhibuit. BRÆDEXT. lib. VII, *coll.* c. XLVIII.

Abbas Pachomius ea nocte, quæ illi a suscepto Baptismo prima fuit, mellitum rorem sibi de coelo in dexteram manum decidentem videre, et vocem hanc audire visus est: Aperi mentis tue oculos, Pachomi, et agnosce in rore isto accipere a Deo gratiæ argumentum et pignus. *Ped.* p. II, c. 1, § 1.

DIGNITAS. — Ludovicus, Galliarum Rex, nullibi juvenilius, quam Passiaci agebat, quod ea in urbe baptismo ablatus esset, quo honore nullibi majorem se accepisse dicebatur. *Ibid.* p. I, c. 1, § 1, n. 6.

Cum Quintianus, Siciliæ Prætor, S. Agathæ diceret: Nonne pudet te nobili genere natam, humilem et servilem Christianorum vitam agere? Respondit illa: Multo præstantior est Christiana humilitas et servitus Regum opibus et superbia. *Ibid.* n. 5.

BAPTISMUS FLAMINIS. — Cum S. Philemon, a Deo illuminatus Christum confiteretur, et

Tyrannus illi objiceret, quod baptizatus non esset, rogavit ille, ut aliquis e media turba ipsum baptizaret; cum vero nemo id aude- ret, ipse aulem Deum rogaret, ut Sacerdotem mitteret, Christus in nube descendens eum baptizavit. SERIUS, 4 Dec.

BAPTISMUS SANGUINIS. — Cum quinquaginta Philosophi, a S. Catharina conversi, jamque in media civitate cremandi, baptismum sollicite expeterent, S. Catharina jussit eos sine sollicitudine esse, eo quod mox proprio in sanguine essent baptizandi. Unde illi benedictione S. Virginis accepta signantes se signo sanctæ Crucis in ignem missi, animas Deo reddiderunt, ita tamen ut nec corpora, nec vestimenta, nec capillus igne fuerit correptus. SERIUS, 25 Nov.

Cum S. Gregorius ad Martyrium duce- retur, multi ad pedes ejus procidentes per Christi nomen et signum sanabantur, inter quos cum Glycerius agricola exclamasset: Magnus est Deus Christianorum! ideoque Imperatoris jussu ad supplicium duce- retur, currebat ante milites, magna- que voce Deum rogabat, ut martyrium sibi baptismatis loco esset. SERIUS, 23 April.

Apud Alexandriam Armeniæ, tempore Adriani Imperatoris, exercitus decem millium militum ab Angelis de Christi Domini fide instructus, Imperatorum jussu singuli primum, ut ipse Jesus flagellis cæsi, tum spinis coronati, tandem humi clavus crucifixi in monte Ararath, proprio sanguine baptizati triumphantes intrarunt in eorum, ut sibi repositam reciperent coronam gloriæ. *Itolog. Græcor. Chron. S. Antonin.*

Sancta Emerentiana, virgo Romana, col- lactanea Beate Agnetis adhuc Catechumena fide et charitate flagrans, furentes in Christianos idolorum cultores cum vehementius argueret, a concitata multitudo est obruta lapidibus. Quæ in cruciatibus orans, ad sepulchrum S. Agnetis proprio sanguine quem pro Christo constanter effudit baptizata, animam Deo reddidit. *Breviar. Rom.* 25 Janv.

SIMILITUDINES.

QUALITAS. — Sicut per primum hominem in peccato et morte nascimur; ita per Christum in justitia et vita æterna in baptismo renascimur. S. AUG. l. *de bapt.*

Sicut Circumcisio non utile membrum amputat corporis sed superfluitatem inutili; sic per baptismum sanetum a peccato

circumcidimur; manifestum autem, quod peccatum superfluitas concupiscentiæ est, et non necessaria concupiscentiæ. S. AMB. l. IV, *Orth. ftd.* c. xxvi.

Sicut vox adventus spiritus, id est, venit auditur quidem, non autem videtur; sic et ratio baptismi. Auditur, quod dicitur; tamen quomodo per Spiritum fit, non videtur; auditur tamen, cum quid futurum est, ab eo, qui verba insinuat, prædicatur; ut fieri credatur, quod auditur, non tamen ratio facti reddatur. S. AUG. l. XCIX, *Veter. et novi test.* q. LIX.

Sicut viribus ignis intensius aqua calefacta non aliter, quam ignis urit; sic Spiritus Sancti operatione aquæ ad divinam reformantur virtutum, qua baptizati corpus abstergant. S. CYRILL. ALEX. lib. II, in *Joan.*

UTILITAS. — Sicut aqua superne infusa ex omni parte arcam abluibat, eamque non obruebat, sed sublebat, ut qui in ea erant, illisi ab undis servarentur, impiis absorptis; eodem modo baptismi aquæ superne infusæ abluunt, et ad eorum elevant, ne ab undis iræ divinæ, vel scelerum, quibus obruantur. BOZUS t. I, *de Sign.* *Ecccl.* xv.

Sicut Naaman per aquas Jordanis a lepra mundatus est, ejusque caro pura, quasi caro pueri effecta est; ita per aquas baptismi animæ a peccati lepra mundatur, et puritati perfectæ restituitur. IV REG. v, 10.

Sicut in transitu Maris Rubri hostes a tergo sunt mortui, sed alii contra faciem in eremo sunt inventi; sic omnes, qui sacro Baptismate tinguntur, eorum peccata præterita laxantur, quia eis velut a tergo Ægyptii hostes moriuntur; sed et in eremo alios hostes invenimus, quia, dum in hac vita vivimus, priusquam ad promissionis patriam pertingamus, multæ tentationes nos fatigant, et ad terram viventium tendentibus iter intercludere festinant. S. GREG. lib. IX, ep. XXXIX.

Sicut aqua temperat æstum, radios solares excipit, et representat ipsum solem; ita baptismus concupiscentiæ et vitiorum ardorem extinguit, characterem virtutum et præterea gratiam, velut splendidissimum Dei imaginem homini imprimit. FABER, *conc.* x, in *foto SS. Trin.*

Sicut scorpium aut serpentes, qui in sicco prævalent, in aquam præcipitanti prævalere non possunt; sic et spiritus nequam, qui scorpium ac serpentes appellatur, permanere ultra non possunt in hominum corpore, in quo baptizato et sanctificato incipit Spiritus

Sanctus habitare. S. CYR. I. IV, Epist. vii. Sicut Christi crucifixi corpus tumulatum saltem mundo protulit; sic et nostrum corpus per baptismum sepultum, justitiam nobis ipsius produxit. LANGIUS, in *Polyant*, v. eod.

NECESSITAS. — Sicut impossibile erat per Mare Rubrum pertransire, nisi miraculo via fuisset facta; sic a priori vita ad cœlos ascendere sine medicatione baptismi non possumus. S. CHRYS. hom. iv in *Matth*.

Sicut cruenta infantium corpora statim ut emittuntur ex utero, lavari solent; ita et generatio spiritualis lavacro indiget saluari; nullus enim mundus a sorde, nec si unius quidem diei fuerit vita ejus. S. HIER. I. IV in *Ezech*. c. xvi.

Sicut de arido tritico massa una fieri non potest sine humore, neque unus panis; ita nec nos multi unum fieri in Christo Jesu poteramus sine aqua, quæ de cœlo est. Et sicut arida terra, si non percipit humorem, non fructificat; sic et nos lignum aridum nunquam fructificaremus vitam sine superna voluntaria pluvia. S. IRENEUS lib. I, cap. xxxix.

JUCUNDITAS. — Sicut emissus est de arca corvus, et non redit, columba vero emissam ramum attulit; ita et in baptismo Ecclesie, terribis alite expulso, id est, diabolo, pacem terræ nostræ columba Spiritus Sancti nuntiat. S. HIER. *contra Lucifer*.

MOTIVA.

PRO BAPTISMO RECIPENDO. — *Necessitas*; quia nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non poterit introire in regnum Dei. JOAN. III, 5.

Utilitas; cum per baptismum vir ad hæreditatem cœlestem conferatur, atque adeo merito de illo illud Salomonis usurpari possit: Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illo. SAP. VII, 11.

Dignitas; quæ enim major obvenire potest dignitas, quam a Deo in filium adoptari? Hinc merito D. Joannes dixit: Videte, qualem charitatem dedit nobis Deus, ut filii Dei nominemur, et simus. JOAN. III, 1.

Jucunditas; si enim jucundissimum est vitæ corporalis usum accepisse, quantum censi debet gaudium et voluptas, si ad vitam æternam omni bonorum genere affluentem quis renascatur?

MEDIA.

PRO BAPTISMO RITE RECIPENDO. — *Præceptorum naturalium observatio*; facienti enim, quod est in se, non denegat Deus gratiam Baptismi; id quod multis hactenus exemplis comprobatur est.

Seria et constans hujus gratiæ petitio; cum enim hæc gratia sit donum et datum aliud ex præcipuis, quæ Deus conferre potest, merito illud desursum descendere atque adeo a Deo peti debere dicitur.

Constans in misericordiam operibus exercitatio; nam, ut bene S. Paulus dixit: Moys dicit (Deus) miserebor, cujus miserebor; et misericordiam præstabo, cujus miserebor. ROM. IX, 16.

Itaque non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. Merito ergo ad hanc misericordiam promerendam, misericordia velut efficacissimum medium (juxta illud Christi, Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur) adhibetur. MATTH. V, 7.

Verbi divini auditio, aut privata cum baptizantis conversatio; ita iterum S. Apostolus indicat dicens: Quomodo autem audient sine predicante? Ergo fides ex auditu; auditus autem per verbum Christi.

ASCETICA.

Tria sunt præcipue, quæ ab Asceta de Baptismo notanda et scienda sunt. Primum est, ut sciat differentiam inter hunc, et S. Joannis Baptistæ baptismum. Quæ quidem septuplex fuit. 1. In *forma*, 2. In *necessitate*, quia baptismus Joannis non erat necessarius ad salutem sicut baptismus Christi. 3. In *efficacia*; quia baptismus Joannis non remittebat peccata, nec conferebat gratiam, nec disponebat ad illam, ut baptismus Christi. 4. In *extensione*; quia non se extendebat baptismus Joannis ad parvulos, utpote poenitentiae ineapaces. 5. In *ratione significacionis*; quia baptismus Joannis non erat Sacramentum. 6. In *duratione*; quia ille ad annum duravit tantum, non autem baptismus Christi. 7. In *repetitione*; quia baptismus Christi ob impressionem characteris repeli non potest, uti tamen baptismus S. Joannis poterat.

Secundum est, ut institutionis causas bene cognoscat, quæ quidem quatuor plerumque assignantur. 1. Est, ut spiritualis hominum generatio primæ animantium generationi respondeat, quæ ex aquis facta est, juxta illud

Genesis: Producant aquæ reptile animæ viventis, et volatile super terram. GEN. I, 10.

Ut causa efficiens gratiæ baptismatis, scilicet mors Christi, aptius representetur; sicut enim Christus morte superata terræ commendatus, et tertia die sine carnis corruptione resuscitatus est; ita qui baptizatur, aquæ immergitur, indeque rursus mox emergitur sine læsione; ut sciat, se Christo consecutum, ejusque temporali morte ab æterna morte creptum esse. 3. Ut principalis effectus, scilicet ablutio a peccatis, aptius representetur. 4. Ut baptismus tanto facilius administrari possit, cum aqua elementaris facillimo negotio haberi possit.

Tertium est, ut bene cognoscat officium hominis baptizati, atque ad illud implendum juvet; quod quidem officium breviter indicavit S. Augustinus, dum dixit: Sancto baptismi consona sit vita Christiana, ne cuiquam homini, si utrumlibet defuerit, vita promittatur æterna. Qui enim dixit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non intrabit in regnum cœlorum; ipse etiam dixit: Nisi abundaverit justitia vestra super Seribarum et Phariseorum, non intrabit in regnum cœlorum. S. AUG. c. xxvi de *Fide et oper*.

Clarius vero S. Ambrosius id ipsum indicavit dicens: Quando Levita te interrogavit: Abrenuntias diabolo, et operibus ejus? Quid respondisti? Abrenuntio. Abrenuntias sæculo et voluptatibus ejus? Quid respondisti? Abrenuntio. Memor esto sermonis tui, et nunquam tibi excidat tua series cautionis; si chirographum homini dederis, teneris adstrictus, et reluctanter te fenerator adstringit; si reusas, vadit ad iudicem, atque illic tua cautione convinceris. S. AMB. I. I, de *Sacr*. c. ii.

Hoc bene considerans Murita Diaconus, Elpidophorum, quem de fonte a se susceptum, a fide defecisse adverterat, ostensa veste alba, quam in baptismo acceperat, sic allocutus est: Hæc sunt lintamina, Elpidophore, minister erroris, quæ te accusabant, dum majestas venerit judicantis, quæ custodivit diligentia mea ad testimonium tuæ perditionis, ad mergendum te in abyso putei sulphurantis. Hæc te immaculatum cincerant de fontibus urgentem. Hæc te acrius persequuntur, cum flammantem gehennam cœperis possidere, quia induisti maledictionem sicut vestimentum, scindens atque amittens veri baptismatis et fidei sacramentum.

Quid facies, miser, cum servi patris familias ad cenam congregarint invitatos? Dicit tibi Rex: Quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? Non video vestem, quam tibi dedi, perdidisti militiæ chlamydem, quam aqua mundavi, et purpura mei sanguinis decoravi. Characterem non vidio Trinitatis; ligate ergo eum pedibus et manibus, qui se separavit a fratribus Catholicis, in tenebras projicite. VICTOR. UTICENS. lib. III, de *Persec. Wend*.

Hoc ipsum alia similitudine declarans S. Chrysostomus ait: Arbores, quæ insite sunt, et cæteram habuerunt diligentiam agrorum adhibitam, si nullam referant laboris vicissitudinem, radicibus evulsæ igni traduntur; tale quid in causa contingit baptismatis. Cum Christus non instituerit, et irrigatione spirituali potius fuerimus, si deinde fructum nullum afferamus, ignis nos expectabit gehennæ, et flamma inextinguibilis.

CONCEPTUS PRÆDICABILES.

Ex occasione thematis: « Effundam super vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris. » EZECH. III, 25.

Possunt explicari effectus Baptismi per aquæ similitudinem. Et I, quidem ostendi, quod sicut olim in prima mundi creatione Spiritus Domini ferebatur, seu, ut alii interpretantur, incubabat super aquas, et sic varia viventia produxit; ita et Spiritus Sanctus aquam baptismalem et ipsum Baptismum sua virtute fecundavit, ut præstantissimum animalium genus, scilicet homo regeneratus, prodiret. 2. Quod sicut aqua mundat a sordibus; ita Baptismus a peccatis. 3. Quod sicut aqua extinguit ignem; ita Baptismus liberet a flammis Inferni et Purgatorii; imo et concupiscentiæ flammam mitiget. 4. Quod sicut aqua est summe necessaria ad vitam, juxta illud Ecclesiasticus: Initium vitæ hominis, aqua et panis. (ECC. XXIX, 25); ita et Baptismus ad vitam spiritualem non minus necessarius sit.

Ex occasione thematis: « In illa die erit fons patens domui David, et habitatoribus Jerusalem in abluitionem peccatoris. » ZAC. XIII, 1. Potest huic fonti Baptismus comparari, et alia etiam sententiæ de variis fontibus in S. Scriptura prolata ei applicari. Nimirum. I. Quod sit parvus, qui crevit in fluvium magnum, id est, ex modicis initiis magna incrementa sumpserit. 2. Quod fons iste as-

cendebat a terra, irrigans universam superficiem terræ (GEN. II. 6), id est, ab humanitate Christi exortus sit, et per totum mundum propagatum. 3. Quod sit fons patens, id est, omnibus accessus ad baptismum pateat, si mandata servare velit. 4. Quod sit fons aquarum, cuius non deficient aque (IS. LVIII, 11); quia hoc Sacramentum usque ad finem mundi durabit. 5. Quod sit fons aque salientis in vitam eternam (JOAN. IV, 14); eo quod jus ad illam tribuat. 6. Quod sit fons Salvatoris, juxta illud Isaie: Haurietis aquas de fontibus Salvatoris (IS. XLIII, 3); eo quod Christus illum instituerit. Ut merito quisque dicat cum Davide: Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te etc.

Ex occasione thematis: « Erat autem Jerusalem probatica piscina. » JOAN. V, 8.

Potest Baptismus huic piscine probatice comparari. 1. Quia sicut hæc piscina vocabatur ovilis, eo quod oves immolande ibi laverentur; ita et in baptismo homines Deo per mortificationem sacrificandi abluuntur. 2. Quia sicut in illa sunt quinque porticus; ita in baptismo quinque Christi vulnera, per quæ ad baptismum accessus datur. 3. Quia sicut in illa piscina jacebat multitudo languentium, caecorum, claudorum, aridorum; ita per baptismum curantur cæci, id est, ignorantia fidei laborantes; claudi, id est, Deo et mundo servire volentes; aridi, id est, charitate Dei et proximi carentes; languidi, id est, ab inordinatis affectibus debilitati. 2. Quia Angelus Domini, id est, Sacerdos movet, id est, applicat hanc aquam, sic infirmitatem tollit. Addatur vero, quod in hoc præstantior sit hæc piscina, quod non oporteat certa tempora expectare, nec queri cum languido illo: Hominem non habeo, ut mittat me in piscinam etc.

Ex occasione thematis: « Baptizabantur ab eo in Jordane, confitentes peccata sua. » MATTH. III, 6.

Potest baptismus Jordani fluvio comparari. 1. Quia sicut Jordanes idem significat, ac fluvius Judæi, et regionem Judæorum fidei a regione infidelium dividebat; ita per baptismum Christiani ab infidelibus discernuntur. 2. Sicut in Jordane curabatur lepra Naaman; ita et in baptismo curabatur lepra peccati. 3. Quia sicut Jordanes Filius Israel se aperuit, et sicum iter præbuit; ita et per baptismum aditus ad terram promissionis, id est, vitam eternam patet. 4. Quia sicut Christus

Jordanis aquas suo contactu sanctificavit; ita baptismo vim suam ac efficaciam sua institutione tribuit. 5. Quia sicut, dum Christus in Jordane lotus est, cæli aperti sunt, et Spiritus Sanctus in specie columbæ descendit; ita et per baptismum reseratur cœlum, ac Spiritus Sanctus descendit, factique, ut de baptizato vere dicat Pater æternus: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacuit MATTH. III, 17.

AUCTORES.

Jacobus Marchantius, in *Candelabro mystico* tractatu II.

Petrus Canisius tom. III, c. II.

Antonius Dauriolius in *Catechismo Historicis* p. III, cap. VI.

Matthias Faber p. II, conc. VIII, in Dom. 3, Adv. et eod. VI, Dom. 4.

Josephus Langius in *Polyantha* V. eodem.

BEATITUDO.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Est status omnium bonorum aggregatione perfectus, juxta Boetium. BOET. I. III, de *Cons.*

Juxta S. Augustinum vero, ille Beatus est, qui omnia, quæ vult, habet, nec aliquid vult, quod non deceat. S. AUG. de *Spir. et lit.*

Juxta S. Bernardum autem, Beatitudo est, ubi nihil sit, quod nolis; ubi totum sit, quod velis. S. BERN. apud DREX. I. II, cal. c. x, § 4.

DIVISIO. — Dividitur in substantialem et accidentalem. Illa in visione beatifica, hæc in gaudiis et actibus a dicta visione distinctis consistit. Dividi etiam potest in beatitudinem corporis, et anime; quarum illa, juxta D. Anselmum, pulchritudinem, agilitatem, fortitudinem, libertatem, sanitatem, voluntatem, et longevitatem involvit; hæc vero sapientiam, amicitiam, concordiam, honorem, potestatem, suavitatem, gaudium continet. S. ANSEL. I. IV, ser. de *Simil.*

ACTUS. — Potiores sunt, juxta Hugonem, sequentes: *Vivere* vita sine fine, sine molestia, sine diminutione, sine omni adversitate, Vita eorum, visio et cognitio beatæ Trinitatis, sicut Dominus ait: Hæc est vita æterna, ut cognoscant te Deum verum, et quem misisti

Jesum Christum. HUGO, libro IV de *Anim.*

Sapere, scilicet consilia atque judicia Dei, quæ sunt abyssus multa, item causas et origines rerum omnium. De qua sapientia sic clarus loquitur S. Anselmus: Sapientiam quam omnes in hac vita non inuiderunt amanti, tanta in futura vita bonis erit, ut eorum, quæ scire vulerint, nihil sit, quod ignorent. Bonus enim perfecta, quæ Deus est, sapientia replebitur, eamque a facie ad faciem intuebitur. Quam dum ita perspexerit, creaturas totius nature videbit, quæ in Deo melius, quam in seipsa consistit. Tunc etenim justi omnia scient, quæ Deus fecit scienda, tam ea, quæ præterita, quam ea, quæ postmodum sunt futura. Ibi a singulis omnes, ibi ab omnibus singuli cognoscuntur, nec quemquam omnino latebit, quæ patria, quæ gente, quæ stirpe quis editus fuerit, vel quid etiam in vita sua fecerit. S. ANSEL. I. de *Simil.* c. LIX.

Amare Deum incomparabiliter, quia sciunt, unde, et ad quid eos provexerit, amare item singulos, sicut seipsos.

Gaudere de Deo ineffabiliter; gaudere de tanta sua beatitudine. Et quia unusquisque unumquemque diligit tamquam seipsum, tantum gaudium quisque habeat de bono singulorum, quantum de suo; quoniam bonum, quod non habet in seipso, possidet in altero. Constat ergo, quod singuli tot gaudia habent, quot socios. Et singula gaudia tanta sunt singulis, quantum proprium singulorum. Cum autem quisque plus amet Deum, quam seipsum, et omnes alios secum, plus gaudet de Dei felicitate, quam de sua et omnium aliorum secum. Si ergo cor uniuscujusque vix capit suum gaudium, quomodo capit tot et tanta gaudia? Ideo dicitur: Intra in gaudium Domini tui; non, intret gaudium Domini tui in te, quia capi non posses.

Laudare Deum sine fastidio, sine fine, sicut scriptum est: Beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te. PSAL. LXXXIII, 5.

EX S. SCRIPTURA.

QUALITAS. — Cum Moyses dixisset ad Dominum: Ostende mihi gloriam tuam. Respondit Dominus: Ostendam tibi omne bonum. EXOD. XXXIII, 29.

Satiabor, cum apparuerit gloria tua. PSAL. XVI, 43.

Non esuriet, neque sitient, et non percutiet eos æstus et sol, quia miserator eorum regnet eos, et ad fontes aquarum potabit eos. IS. XLIX, 50.

O Israel, quam magna est domus Dei, et quam ingens locus possessionis ejus. BARUCH III, 34, 24.

Tunc justi fulgebunt sicut sol in conspectu Patris eorum. MATTH. XIII, 43.

Non sunt condignæ passionibus hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. ROM. VIII, 10.

Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis, qui diligunt eum. I. COR. II, 9.

Charissimi, nunc filii Dei sumus, et nondum apparuit, quid erimus. Scimus, quoniam quam apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimuseum sicuti est. I. JOAN. III, 2.

Nox ultra non erit, et non egebunt lumine lucernæ, neque lumine solis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos, et regnabit in sæcula sæculorum. APOC. XII, 5.

Ecece tabernaculum Dei cum hominibus et habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt, et ipse Deus cum eis erit eorum Deus. Et absterget omnem lacrymam ab oculis eorum, et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt, et dixit qui sedebat in throno: Ecece nova facio omnia. IB. XXI, 3.

Ostendit mihi civitatem sanctam Jerusalem descendentem de cœlo a Deo, habentem claritatem Dei, et lumen ejus simile lapidi pretioso, et platea civitatis aurum mundum, tamquam vitrum perlucidum. Non intrabit in eam aliquid coinquinatum, aut abominacionem faciens, aut mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vite. APOC. XXI, 10.

Gaudete et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cœlis. MATTH. V, 12.

UTILITAS. — Satiabor, cum apparuerit gloria tua. PS. XVI, 43.

JUCUNDITAS. — Quam magna multitudo dulcedinis tue, Domine, quam abscondisti timentibus te! PS. XXX, 20.

Ecece ego creo cœlos novos, et terram novam, et non erunt in memoria priora, et ascendent super eam, sed gaudebitis et exultabitis in sempiternum in his quæ ero. IS. LXIII, 47.

Inebriabuntur ab ubertate domus tue, et torrente voluptatis tue potabis eos, quoniam apud te est fons vite, et in lumine tuo videbimus lumen. PS. XXXV, 9.